

02.01.2015 г. / 22:19:01

Вяра

04.01 по еретическия, †22 декември по църковния календар - света великомъченица Анастасия, нейния учител Хрисогон, Теодотия и другите, пострадали с нея

Страдание на света великомъченица Анастасия Узорешителница, нейния учител Хрисогон, Теодотия и другите, пострадали с нея († ок. 304 г.)

*Света великомъченица Анастасия
Узорешителница. Фрагмент от
стара ромейска икона*

Света Анастасия се родила в прочутия град Рим. Тя се отличавала със своето благородство, душевна и телесна красота, благ нрав и кротост. Баща ѝ Претестат бил сенатор и

изповядвал елинската езическа вяра. Майка ѝ Фавста вярвала в Христа. В девическа възраст Анастасия била поверена за обучение на един достоен мъж, известен с учеността си, а още повече с благочестието си. Казвал се Хрисогон. Бил християнин и добре познавал Божественото учение на Христа, а впоследствие станал мъченик. От този свят мъж тя се научила не само на грамотност, но се научила да познава Този, Който е начало на всичко видимо и невидимо, и цел на всички благочестиви сърдечни желания - Единия Истински Бог, Създател и Извършител на всичко. И Анастасия започнала да чете прилежно християнските книги, да се поучава в закона на Господа денем и нощем и да утвърждава сърцето си в любов към Него.

Когато завършила учението си при Хрисогон, единодушно започнали да я прославят като мъдра и прекрасна девица.

Междувременно си отишла от този живот блажената ѝ майка - Фавста. Бащата на светата я дал против желанието на някой си Помплий, който също произхождал от сенаторски род и изповядвал елинската вяра. И отвели девицата в дома на жениха, вярната при неверния, Христовата агница при вълка. Но Бог, към Когото се възнасяли риданията ѝ, я запазил. Светата не се лишила от девството си и нечистият мъж не осквернил чистото тяло. Тя се престорила, че има постоянна и неизлечима женска болест и казвала, че не може да бъде жена на мъжа си. Понякога мъжът насилствено и с борба опитвал да удовлетвори похотта си, но светата с невидимата помощ на ангела пазител се изскубвала от ръцете му и така останала непорочна девица.

Често сваляла разкошните си одежди и скъпоценни украшения и като обличала просешка дреха от груб плат, излизала от дома, невидимо и незнайно за всички, освен за една робиня, която я съпровождала. С нея света Анастасия

обхождала всички тъмници, като давала злато на стражите, за да влезе, и така посещавала страдащите заради Христа, служела им с благоговение и усърдие, колкото можела. Тя миела ръцете и нозете на затворниците, очиствала залепналите им коси, изтривала кръвта им, превързвала раните им с чиста кърпа, давала на всеки храна и питие. След като им послужела достатъчно, тя се връщала у дома.

При тези нейни занимания често се налагало да излиза от къщи и това не останало скрито от мъжа ѝ. Той узнал, че съпругата му посещава затворниците и още повече се разгневил срещу нея, тъй като и без това бил раздразнен от отказа да води с него съпружески живот и твърде ѝ досаждал заради това. А за делата ѝ той узнал от съпровождащата я робиня. Тази вероломна жена му разказала всичко.

Като пребил жестоко жена си, беззаконният мъж я затворил в отделна стая, като поставил стража така, че тя не можела да излиза от стаята. Светата скърбяла духом за затворниците заради Христа, понеже не можела да ги посещава, да им служи и ги снабдява с всичко, което им било нужно. Особено страдала в сърцето си за учителя си, свети Хрисогон, че не можела да го вижда. Вече две години свети Хрисогон претърпявал много и различни мъки в тъмницата. Намирайки се на свобода, света Анастасия често отивала при него. А сега, пребъдвайки затворена и под бдителна стража, не можела да го навестява.

След като починал бащата на Анастасия, мъжът ѝ започнал още повече да я притеснява. Цялото значително имение на Претекстат минало по наследство у Анастасия като единствена дъщеря, понеже той нямал други деца и сродници. Тогава Помплий се възползвал от смъртта на тъста си и от ненавист към Анастасия заради несъгласието с плътските му желания, намислил да я умори, за да наследи цялото имение и

да живее с друга жена, с чужди пари. Като се отнасял със светата като с пленница и робиня, той ежедневно я изтезавал и мъчел. Това станало известно от писмото, което тя тайно написала до Хрисогон и изпратила чрез една старица. Ето писмото:

“Баща ми беше идолопоклонник, но майка ми, Фавста живееше винаги чист и благочестив християнски живот. И тя ме направи християнка от детските пелени. След нейната кончина аз приех тежко съпружество с езичник. Но, по Божието милосърдие, успешно избягвах ложето му, като се преструвах на болна и сега денем и нощем прегръщам нозете на моя Господ Иисус Христос. Мъжът ми разпилява наследството ми с недостойни и нечисти идолопоклонници, като се хвали с моето богатство като със свое. Мене пък, като вълшебница и противница на езическата вяра, измъчва в тежко затворничество тъй, че не ми остава нищо друго, освен, като предам духа си на Господа, да падна мъртва. Разбира се, трябва да се радвам, че ще пострадам за Господа и ще умра, изповядвайки Го. Много дълбоко скърбя за това, че виждам как всичките ми богатства, обещани на Бога, се разпиляват от ръцете на нечестиви и богопротивни хора. Затова те моля, Божий човече, помоли се прилежно на Владиката Христа или да остави жив мъжа ми, ако знае, че някога ще повярва, или, ако продължава да пребъдва в неверие, да му заповяда да излезе от средата на живите и да даде място на тези, които почитат Бога. По-добре е за него да умре, отколкото да не изповядва Божия Син и да пречи на тези, които Го изповядват. Призовавам за свидетел Христа, че ако съм свободна, ще прекарам живота си в служение на светиите и прилежно ще се грижа за тях, както бях вече започнала да правя... Спасявай се, Божий мъжо, и ме помилуй.”

На това писмо на света Анастасия дошъл следният отговор:

“Хрисогон до Анастасия. При тебе, която се смущаваш от бурите и вълнението на този свят, скоро ще дойде Христос, Който ходи по водата и с едничко свое слово ще накара да утихнат надигащите се срещу тебе ветрове на вражеските беди. Като се намираш сред бурното море, търпеливо очаквай Христа, Който ще дойде при тебе и непрестанно викай с думите на пророка: “Защо униваш, душо моя, и защо се смущаваш? Уповавай се на Бога, защото аз още ще славя Него, моя Спасител и моя Бог”. Очаквай от Бога двойно въздаяние. Понеже ще ти бъде възвърнато и временното наследство и ще ти бъде дарувано небесно: Господ затова понякога допуска злото и забавя Своите благодеяния, за да не задремем в безопасност. Не се смущавай, когато виждаш, че беди сполетяват тези, които живеят в благочестие. Господ не те отхвърля, но те изпитва. Знай и това, че не е здрава защитата, която дава човешка ръка, според думите на Писанието: “Тъй казва Господ: проклет оня човек, който се надява на човек и плът прави своя опора, и чието сърце страни от Господа. Той ще бъде като мирика в пустиня и не ще види, кога дойде доброто, и ще се засели в горещи пустинни места, в земя безводна и необитаема. Благословен оня човек, който се надява на Господа, и комуто надеждата е Господ. Защото той ще бъде като дърво, посадено при води и което пуска корените си край потока; не знае то, кога настава пек; листата му са зелени, и във време на суша то се не бои и не престава да дава плод”. Крепко и бодро охранявай себе си от всякакви грехове и търси утеха от Единия Бог, като спазваш светите Му заповеди. Скоро ще се върне при тебе мирното време. Както след нощната тъмнина възсиява светозарен ден и след жестока зима настъпва топла пролет, така ще дойдат при тебе златните и ясни дни и тогава ти ще дадеш на всички, страдащи заради Христовото име, временно утешение, а сама ще се сподобиш несъмнено с вечно блаженство... Спасявай се в Господа и се моли за мене.”

Било съдено на светата скоро да изпита от безжалостния си мъж нови смъртни обиди и тя отново изпратила на свети Хрисогон писмо. Ето какво било написано там:

“До Христовия изповедник Хрисогон от Анастасия. Помени ме и се помоли за мене, Господ, заради любовта към Когото търпя мъки, за които ще ти разкаже изпратената при тебе старица, да приеме душата ми.”

Свети Хрисогон отговорил:

“Хрисогон - до Анастасия. Светлината винаги се предшества от тъмнина, а след болест често се връща здравето. След смъртта ни е обещан живот. Един и същ е краят за всеки, както за щастливеца, така и за страдалеца, за да не завладява отчаяние скърбящите, а в радостта си хората да не се предават на самомнение. Едно е морето, в което се спускат лодките на нашия живот, и с един Кормчия душите ни извършват своето плаване. Корабите на едни са по-здрави и безвредно преминават през вълненията, у други лодките са вехти, продънени, така че и в затишие са близо до потъване. Близко е времето на гибелта на тези, които не мислят да дойдат до спасителното пристанище. А ти, непорочна служителко на Христа, прилепи се с всичката си мисъл към Христовия Кръст и пригответи себе си за делото Господне. И когато послужиш на Христа по собственото си желание, от мъките с тържество ще преминеш в блажения живот при Христа.”

С това писмо свети Хрисогон пророчествувал за скорошната гибел на жестокия ѝ мъж Помплий. И действително, той скоро бил изпратен в Персия като посланик при Персийския цар. Отправяйки се на път, той трябвало да тръгне по море. Корабът, в който пътувал, по време на внезапна буря потънал. Така погинал този окаян човек. Света Анастасия пък, като запазила девството си, като птица се избавила от примката на ловеца. Заедно със свободата си, тя получила и цялото си

наследство, оставено от родителите ѝ. И тя започнала, вече без пречки от когото и да било, да обхожда затворените в тъмниците. Тя служела на светите Христови страдалци не само с богатството си, но заедно с това ги утешавала, с благоразумните си думи ги подбуждала към мъжествено търпение и безстрашна смърт за Христа.

Император Диоклетиан -
царувал от 284 до 305 гг.
Скулптурен портрет
съхраняван в
Истанбулския
археологически музей

По това време цар Диоклетиан се намирал в Аквилея и насочил грижите си към това, нито един християнин да не се измъкне от ръцете му. От Рим му донесли, че тъмниците са пълни с множество християни и че независимо от различните мъчения, те не се отричали от своя Христос, и че във всичко това ги подкрепя християнският учител Хрисогон, на когото те се покоряват и във всичко следват наставленията му. Царят заповядал да предадат всички християни на мъки и смърт, а Хрисогон да изпратят при него. Той мислел, че ако преодолее неговото упорство, леко ще надвие и останалите християни.

Когато водели Хрисогон при царя за разпит, света Анастасия следвала отдалече своя учител.

Като видял светия мъж, царят отначало започнал да беседва с него, кротко увещавайки го да се отрече от Христа.

- Приеми, Хрисогон, моя добър съвет - казвал беззаконният владетел, - присъедини се към нашата вяра, направи което е угодно на боговете и избери приятното, вместо скръбното, полезното, вместо несполучливото. Знай, че не само ще се избавиш от мъките и ще получиш толкова желаната свобода, но освен това ще станеш началник на великия град Рим.

Светият отговорил:

- Аз познах Единия Бог и за мене Той е по-скъп от всяка светлина и по-желан от всякаква свобода. Той ми е по-скъп от целия живот и по-полезен от всички съкровища. Само в Него Единия вярвам със сърцето си, изповядвам Го с устата си, почитам Го с душата си и пред очите на всички прекланям пред Него коленете си. Няма да почитам многото твои богове, в които живеят бесове. За тях мисля така, както и Сократ, който казва: "Трябва всячески да се отдалечаваме от тях, понеже те съблазняват хората и са известни душегубци." Даровете и честта, които ми предлагаш, ценя не повече от сън и мрак.

Царят не можел повече да слуша свободното слово на Хрисогон и заповядал на войните си да го хванат, да го заведат на пустинно място и да му отсекаат главата. Тялото на светеца било хвърлено на морския бряг, недалеч от жилището на презвитера Зоил, мъж със свят живот, и три девиси, сестри по тяло и дух: Агапия, Хиония и Ирина. Този презвитер по откровение от Бога узнал за тялото на свети Хрисогон, взел го заедно с отсечената глава, положил го в ковчег и го скрил у дома си. След тридесет дни му се явил във видение свети Хрисогон и казал:

- Знай, че след девет дни три живеещи близо до тебе

Христови девиси ще бъдат взети за мъчения. Кажи на Господнята рабиня Анастасия да се погрижи за тях, като ги подбуди за подвига на мъжеството, докато не се увенчаят с мъченически венци. Бъди и ти в благо упование, че ще възприемеш сладки плодове от трудовете си. Скоро и ти ще се освободиш от тукашния живот и ще бъдеш отведен при Христа заедно с пострадалите за Него.

Такова откровение имала и света Анастасия. И ето, вдъхновявана от Божия Дух, тя дошла в дома на презвитера, когото не познавала, и го попитала:

- Къде са тези девиси, за чиято мъченическа кончина ти е било открито във видение?

Като узнала мястото, което обитавали, тя отишла там и прекарала с тях нощта, като беседвала с тях за любовта към Бога и за спасението на душите. И със словото си ги увещавала мъжествено, до кръв, да отстояват Христа, своя Жених. У презвитера Зоил тя видяла мощите на светия Христов мъченик Хрисогон, своя добър учител, и много плакала над тях с топли сълзи, като се поверявала на неговите молитви. След това се върнала в Аквиея.

Скоро след това предсказанието на свети Хрисогон пред Зоил се изпълнило. След девет дни той преминал към Господа, а светите девиси Агапия, Хиония и Ирина били хванати и докарани на разпит при цар Диоклетиан. Той дълго ги увещавал да принесат жертва на идолите, като прибегвал ту към ласки, ту към заплахи, но не успял в това и накрая ги затворил в тъмница.

Света Анастасия, която по обичая си посещавала затворените, дошла и при тези девиси, утешавала ги и възбуждала в тях надежда за неотстъпната Христова помощ и за славна победа над враговете на Господа.

Междувременно царят заминал по държавни дела в Македония, затова светите девици били поверени на мъчителя Дулкиций, който ги изтезавал и мъчил, а след това ги предал за изтезаване на един комит, Сисиний, който хвърлил света Агапия и Хиония в огън. Тук те предали духа си на Бога, като оставили в огъня телата си цели и неповредени. А света Ирина била ранена от един от войните на Сисиний, който стрелял срещу нея с лък, след което светата починала. Света Анастасия взела честните им тела, обвила ги с бели плащеници с аромати и благоговейно ги положила на избрано място, като облажавала страданието им.

След това тя започнала да пътува от град в град и от страна в страна. Тя служела навсякъде на християните, оковани във вериги, доставяла им със свои средства храна и питие, дрехи и всичко необходимо и оказвала на болните лечебна помощ. Тя била утеха на всички, подложени на тежки изпитания и изнемогващи хора, и със злато купувала облекчение от дълговременни тежки вериги. Затова Анастасия била наречена "Узорешителница" (Освобождаваща или премахваща оковите), тъй като със своите тайни грижи тя освободила мнозина от окови. На едни тя донесла облекчение, други лекувала със собствените си ръце от неизцелими рани, трети, полумъртви, оживила със своите грижи, като им дала здраве и сили за очакващите ги нови мъчения.

Като искала да помогне на болните и нещастните, тя се научила на лечебното изкуство и сама лекувала ранените. Не се гнусяла да носи на ръцете си тези, които не могли да владеят нито ръцете си, нито нозете си, пребити или изранени заради Христа, и сама слагала в устата им храна, поила ги, чистела гнойта, превързвала раните им. И само в това била за нея радостта и веселието - да послужи на Самия Христос в лицето на тези, които страдали заради изповядване на най-сладкото Христово име. Отличавала се с великодушие и

мъжественост, с любов към Бога и към ближните и с грижи за светите страдалци, които винаги са близки на Бога, и за които тя казвала заедно с Давид: “Колко са благочестни за мене Твоите приятели, Боже”.

Когато била в Македония и се занимавала с обичайните си дела, светата Узорешителница се запознала с една млада вдовица, на име Теодотия, която била родена във Витинската страна, в град Никея. След смъртта на мъжа си тя останала с трима малки синове и живеела в Македония, като прекарвала дните на вдовството си в усърдно изповядване на християнството и благочестиви подвизи. Блажената Анастасия често живеела у тази вдовица, обичала я като верна Христова рабиня и се утешавала в беседа с нея за най-сладката любов към Бога, заради която толкова светии положили душите си. С течение на времето за Теодотия узнали, че е християнка, и честната вдовица била хваната и доведена при царя на разпит.

Когато стояла пред нечестивото съдилище, един от приближените на царя на име Левкадий се прелъстил от красотата ѝ, тъй като тя била красива и благолепна. Той помолил царя да не убива Теодотия, но да му я даде, за да се ожени за нея. Царят се съгласил, като се надявал, че мъжът по-скоро ще я обърне в идолопоклонство.

Левкадий взел Теодотия с децата в дома си и какво ли не правил и не говорил, уговаряйки, увещавайки, ласкаейки и заплашвайки я, за да се отвърне от Христа и да стане негова жена. Теодотия му отговаряла:

- Ако ти се стараеш да стана твоя жена заради моите богатства и имения, то аз доброволно ти давам всичко. Остави ме да работя за Христа, за да наследя вместо всички богатства само Христа. Ако ти ме желаеш от влечение към красотата ми и мислиш да ме отвърнеш от моя Христос, знай, че се стремиш към невъзможното. Понеже по-лесно е да обърнеш красотата

ми в безобразие и живота - в смърт, отколкото да откъснеш от Христа моя ум и да ме принудиш да се съглася на брак с тебе.

По това време Левкадий трябвало да съпроводи царя, който заминавал някъде. Той заминал, като оставил Теодотия в дома си и дълго време не се връщал. Малко облекчена, тя, заедно със света Анастасия, служела на затворниците, лекувала болните, погребвала мъртвите, укрепявала живите към големи подвизи. И ето, на Диоклетиан отново донесли, че тъмниците в градовете са пълни с християни и няма къде да поберат другите затворници. Тогава нечестивият мъчител заповядал да умъртвят всички затворени с различни присъди, за да напълни освободените тъмници с други християни. За тази цел била определена една нощ, в която огромно множество мъченици били призовани към незалязващия Ден - Христа Господа. Едни загинали от меч, други били удавени, някои изгорили в огнени пещи, а трети земята приела живи в недрата си: дълбоки ровове и ями били напълнени с хора и засипани с пръст и камъни. На другата сутрин христоролюбивата и блажена Анастасия според обичая си дошла в една от тъмниците и като не намерила никого от честните страдалци, изпълнила въздуха с жалостиви викове и ридания. Когато случилите се там воини я попитали защо ридае, тя отвърнала:

- Търся рабите на моя Бог, които вчера бяха в тази тъмница, а сега не знам къде се намират.

Като видели, че е християнка, воините веднага я хванали и отвели при началника на Илирийската област Флор. Когато довели светата при игемона, той я попитал:

- Ти християнка ли си?

Света Анастасия отвърнала:

- Наистина съм християнка. Това, което на тебе се струва

мерзост, за мене е скъпо. А името християнка, което у вас се счита за позор, за мене е честно и славно.

Тогава игемонът започнал да я разпитва за произхода и узнал, че е от известен римски род и с учудване попитал:

- Кое те подбуди да оставиш Рим, славното си отечество и да дойдеш тук?

Светата отговорила:

- Не друго, но гласът на моя Господ, Който ме призова при Себе Си. Като приех този глас, аз оставих отечеството и приятелите си, взех Кръста на моя Христос и радостно тръгнах след Него.

- А къде е този Христос, Когото ти изповядваш? - попитал игемонът.

Анастасия отвърнала:

- Няма място, в което да не е Христос. Той е на небето, в морето и на земята. Той пребъдва във всички призоваващи Го и боящи се от Него, просвещава разума им и винаги е с тях.

Игемонът попитал:

- А къде са хората, боящи се от твоя Христос, за които ти говориш? Кажете ми, за да ги познаем.

Светата отговорила:

- Досега те бяха с нас на земята, живеейки в телата си. А сега, като оставиха долния свят, са на небето и отвисоко гледат към нас. Това блаженство им достави смъртта, приета заради Христа. И аз желая да бъда в тяхното число и да тръгна по същия път.

Игемонът не можел да направи нищо със знатната

римлянка, преди да разбере за нея императорът, и затова изпратил специално донесение на Диоклетиан. Той познавал родителите на света Анастасия, мъжа ѝ и нея самата. Като разбрал, че тя изразходва наследството си, получено от родителите си за бедните християни, той заповядал да доведат светата при него и започнал да я разпитва за състоянието ѝ, тъй като обичал повече богатството, отколкото своите богове.

- Къде са богатствата, които ти остави баща ти? - запитал Диоклетиан.

Светата мъжествено отговорила:

- Ако имах още нещо от съкровищата и именията, с които бих могла да послужа на рабите на моя Христос, не бих се предала в ръцете на хора, жадни за християнска кръв. Но сега вече изчерпах имуществото си, което принесох в жертва на Христа, и ми остана само тялото ми. Затова се стремя и него да принеса в дар на моя Бог.

Като видял колко свободно говори светата и предвиждайки мъжеството ѝ, царят загубил надеждата да я надвие с думи и да получи нещо от богатствата ѝ, за чието изчерпване той току-що чул. Боял се да влезе в по-нататъшна беседа, за да не би тя да го посрами с премъдрите си слова и заповядал да я отведат при областния началник, като казал:

- Не подобава на царското величество да беседва с безумна жена.

Областният началник ласкаво посрещнал света Анастасия:

- Защо не искаш да принесеш жертви на боговете, както правеше твойт баща? Защо ги остави и почиташ Христа? Та ти не Го познаваш: Той се е родил сред иудеите и е убит от тях като злодей.

Света Анастасия отговорила:

- И аз имах в дома си богове и богини, златни, сребърни, медни. Виждах как те суетно стояха, служейки само за гнезда на птици, жилища на паяци и мухи. Затова хвърлих боговете и богините в огъня, освобождавайки ги от безчестието, което им нанасяха птиците, паяците и мухите. От огъня те излязоха като златни, сребърни и медни монети. С тези пари нахраних много гладни, облякох голи, помогнах на немощни, удовлетворих нуждаещи се. И така, от тези богове, които стояха без работа и без полза, аз извлякох полза за мнозина.

Щом чул тези думи, областният началник с ярост възкликнал:

- Не искам и да чувам за твоята безбожна постъпка.

Тогава светата отговорила с усмивка:

- Удивлявам се на разума ти, съдия! Как можеш да наричаш постъпката ми безбожна. Ако в тези бездушни идоли имаше поне едно чувство или една сила, какво би им попретило да се освободят от ръцете на техните разрушители, да викат и търсят помощ от вас? А те дори не знаят за себе си, не знаят какво се прави с тях.

Като прекъснал речта на светата, съдията казал:

- Божественният наш цар заповяда, като отхвърлим всички излишни разговори, да направиш едно от двете неща: или да се съгласиш на жертвоприношение на боговете, или да загинеш от люта смърт.

На това светата отговорила, че да умре за Христа не значи да погине, но да влезе във вечния живот.

След дългия разговор областният началник видял, че тя е непреклонна и доложил за това на царя. Диоклетиан изпаднал

в силен гняв и започнал да размишлява какво да направи с нея. Един от приближените му го посъветвал да я предаде на Улпиан, capitoлийския жрец, за да я уговори да се отрече от Христа, или да я принуди с мъки, а ако тя не се покори, да я накаже със смърт. И каквото имущество остане от нея, да го вземе в Капитолия. Този съвет харесал на царя и той предал света Анастасия на Улпиан, върховния жрец на всички богове.

Улпиан я въвел с чест в дома си, като разчитал да я улови по-скоро с лъст, отколкото със заплахи. След дълги ласкави уговорки той предложил за избор противоположни предмети: съдържащи в себе си цялото великолепие на света и всевъзможни оръдия за мъчение, като поставил всичко едно срещу друго: от едната страна скъпоценни камъни, а от другата двуостри мечове; от едната - златно ложе, украсено със скъпоценен кристал, от другата - нагорещен железен одър, покрит с горещи въглени; тук - мъниста, обеци, различни златни и бисерни украшения, а там - окови и железни вериги. Тук - светли огледала и всевъзможни женски облекла, а там - железни гребени и остриета, предназначени да стържат, както и дървени стърготини, с които мъчителите обикновено подлютявали раните, нанесени на мъчениците. Но тя не обърнала внимание на нищо: не желала нищо от това, което утешава, не се бояла и не искала да бяга от предметите, причиняващи скръб и униние, и с по-голямо желание разглеждала предметите на мъчение, отколкото женските украшения. По такъв начин с окаяния се случило това, за което говори пророкът: "Нечестивецът замисля зло против праведника и скърца зъби против него, а Господ се надсмива над него, защото вижда, че денят му иде" и коварният жрец, не предчувствайки това, устроил всичко за своя посрама и позор. Понеже света Анастасия тогава показала още по-голямо мъжество и любов към Христа. Открила се цялата суетност на коварния умисъл на езическия жрец и нищожността на

неговото лукавство. Когато той казал на светата: “Избери това, което искаш”, тя погледнала разположените предмети на разкоша и скъпоценности и казала:

- Всичко това, дяволе, е твое и на работещите за тебе, с които ще бъдеш предаден на вечна погибел.

Като погледнала към веригите и оръдията за мъчение, света Анастасия произнесла:

- Обкръжена с тези предмети, аз ще стана по-прекрасна и угодна на моя желан Жених - Христа. Това избирам, а другото отхвърлям, това обичам заради моя Господ, а другото ненавиждам.

Тогава жрецът, щадейки я и не губейки надежда, че тя ще промени своето желание, дал три дни за размисъл. Но мъченицата се опечалила и казала:

- Защо да отлагаме? Защо не искаш да ме мъчиш сега? Нищо друго няма да чуеш от мене, освен това, което казвам сега. Няма да принеса жертва на твоите богове и няма да изпълня вашата воля. Ще принеса жертва хваление на Царя на вековете, на Единия безсмъртен мой Бог, за Когото си полагам душата. Мъченията, с които ме плашиш, презирам, тъй като нищо не желая да придобия, но само Христа, в Когото е вечният живот.

Жрецът я попитал:

- Нима си избираш смърт, подобно на Христовата?

Като чула за Христовата смърт, мъченицата се изпълнила с радост и казала:

- Амин, амин! Нека бъде така с мене, Христе, Царю мой!

Жрецът попитал:

- Какво значи думата “амин”?

Светата отвърнала:

- Ти не си достоен нито да разбираш, нито да произнасяш тази дума. Никой от разумните хора не налива скъпоценно миро в гнил съсъд.

Тогава Улпиан заповядал да отведат света Анастасия при нейни познати жени, които били съседки и приятелки, за да я уговорят да се върне към отеческите богове. Те нашепвали ласкави и приятни за жената думи, напомняйки за красотата на света и сладостите му! Но светата била като глуха, която не чува, и като няма, която не отваря устата си. Три дни тя не приемала храна, нито питие в устата си, но непрестанно викала в сърцето си към своя Жених - Христос. След три дни върховният жрец видял, че тя е твърда в изповядването на вярата си като непоколебим стълб и неподвижна като планина и я осъдил на мъки. Но този окаян човек отначало искал да оскверни чистата Христова гълъбица, уязвен от красотата ѝ. Когато опитал да се приближи и да се докосне до нея, изведнъж ослепял, страшна болка сковала главата му и той виел като безумен и викал към своите богове, просейки помощ. Заповядал да го отнесат в идолския храм, като се надявал да получи помощ от тези, на които служел, но вместо помощ, получил още по-голяма вреда, а вместо живот - смърт. Понеже изхвърлил злобната си душа и се преселил при своите богове в ада. Слухът за това чудо се разпространил сред мнозина, а светата мъченица Анастасия останала свободна. Като излязла оттам, тя се отправила при духовната си сестра Теодотия, която все още пребъдвала в дома на градоначалника Левкадий, и разказала подробно всичко, което претърпяла, и за чудото, извършено от Бога, Който показал милостта Си над нея.

Скоро след това се върнал и Левкадий от Витиния. Той пак започнал да се старае ту с ласки, ту със заплахи да склони

Теодотия към две беззакония - да се поклони на неговите нечестиви богове и да встъпи в срамен и ненавистен за нея брак. Накрая, като изчерпал всичките си сили и видял, че няма да успее, жестокият мъж се разгорял в още по-голям гняв: оковал и предал на съд света Анастасия, а Теодотия и децата изпратил свързани във Витиния при антипата Никитий, като му разказал в писмото всичко, което се отнасяло до Теодотия.

Когато блажената Теодотия била доведена при този проконсул, той започнал да я заплашва с мъки. На това най-големият син на Теодотия - Евод, малко момче, казал на проконсула:

- Съдия, ние не се боим от мъките, които дават нетление на тялото, а на душата безсмъртие. Боим се от Бога, Който може да погуби и душата, и тялото в огнената геена.

Като чул тези думи, съдията веднага заповядал, пред майката, да бият момчето с пръчки до кръв. Тя гледала, радвала се и укрепявала сина си с Божествени слова, като го убеждавала мъжествено да претърпи всяко страдание. След това изтезание я предали на един безсрамен човек, на име Гиртак, за да я оскверни. Но той едва приближил до целомъдрената Божия рабиня, за да я докосне, когато видял светъл юноша, стоящ до нея. Юношата погледнал страшно към него и го ударил по лицето така силно, че го окървавил. Това чудо ясно видял и антипатът. Но вместо да познае Бога, Който пази чистотата на целомъдрените, той обезумял още повече, като приписал това на магьосничество. Заповядал да накладат колкото може повече пещта и да хвърлят в нея майката с трите деца. Там света Теодотия, заедно с благословените плодове на утробата си, станала благоприятна жертва на Бога и предала духа си.

В това време илирийският игемон държал при себе си в

окови света Анастасия.

Този човек бил користолюбив. Като чул, че светата има голямо богатство, заповядал да я доведат тайно при него и казал:

- Знам, че си богата и имаш много пари и имения. При това държиш християнската вяра и сама не скриваш това. Изпълни тогава заповедта на своя Христос, Който ви заповядва да презирате всички богатства и да бъдете бедни. Отстъпи ми богатството си и ме направи наследник на именията си. Като направиш така, ще получиш двойна изгода: ще изпълниш заповедта на Христа, ще се освободиш от нашите ръце и без страх и забрани ще служиш на своя Бог.

Премъдрата Анастасия благоразумно отговорила:

- В Евангелието има следните слова на моя Господ: "...иди, продай имота си, и раздай на сиромаси; и ще имаш съкровище на небето; па дойди и върви след Мене". Кой е толкова безумен, за да даде на тебе, който си богат човек, това, което принадлежи на бедните? Кой може да бъде толкова неразсъдителен, за да даде на тебе, тънещия в разкош и живеещ в сласти и самоуслаждане, храната на бедните? Ако те видя гладен и жаден, гол и болен, хвърлен в тъмница, ще направя за тебе всичко необходимо, което ни е заповядал Христос: ще те нахраня, напоя, облека, ще те посетя, ще ти послужа, ще ти помогна, като ти дам всичко потребно.

Игемонът се разгневил на тези думи и в ярост заповядал да затворят светата в мрачна тъмница и да я мъчат с глад тридесет дни. Но тя се хранела със своята надежда - Христос Господ: Той бил за нея сладка храна и утешение в скръбта. Всяка нощ се явявала светата мъченица Теодотия, изпълвала сърцето ѝ с радост и я укрепявала. Света Анастасия разговаряла за много неща с блажената Теодотия и за много

неща я разпитвала. Между другото я попитала:

- Как идваш при мен след смъртта?

Света Теодотия обяснила, че на душите на мъчениците е дарувана особена благодат, за да могат и след отшествието си от земята да идват при когото пожелаят, да беседват и да го утешават.

След изтичането на тридесетте дни игемонът видял, че светата не изнемогва от глад, но е здрава и със светло лице и се нахвърлил срещу стражите, като мислел, че те са давали храна. Заповядал да я затворят в още по-недостъпна тъмница, запечатал входа със своя печат, поставил най-верния си страж и мъчил света Анастасия с глад и жажда още тридесет дни. През цялото време светата мъченица се хранела само със сълзите си и усърдно се молела на Бога. Като минали тридесетте дни, игемонът я извел от тъмницата и като видял, че тя пак не се е изменила по лице, я осъдил на смърт заедно с други престъпници. Всички тях трябвало да удавят в морето.

Сред осъдените имало един благочестив мъж, на име Евтихийан. Той бил лишен от своето имение заради Христа. Качили всички на един кораб и отплували в морето. Като влезли много навътре, войните пробили дупки в кораба, а самите те се прехвърлили в лодка и заплували към брега. И когато корабът трябвало да потъне, намиращите се в него видели света мъченица Теодотия да управлява платната и да води кораба към брега, който скоро и достигнал. Всички осъдени се изумили, като видели спасението си и паднали пред нозете на двамата християни Евтихийан и Анастасия, като ги умолявали да ги просветят в Христовата вяра.

Те излезли невредими на брега и приели учението на вярата от Евтихийан и света Анастасия, а след това се кръстили. Всички, спасили се от удавяне и повярвали в Христа, били сто

и двадесет души.

Игемонът скоро разбрал за станалото, разгневил се и издал заповед да ги хванат и убият по всевъзможни начини, а мъченицата Анастасия да разпънат между четири стълба и да я изгорят. Така блажената завършила страдалческия си подвиг: освободила се от оковите на плътта и преминала към желаната небесна свобода. Една благочестива жена на име Аполинария измолила от жената на игемона честното тяло, неповредено от огъня, и го погребала с чест в лозето си. След време, когато гонението срещу Църквата се прекратило, тя изградила храм над гроба на мъченицата.

Минали много години и честните мощи на света Анастасия се прославили. Тогава с голяма почит били пренесени в столицата Константинопол за защита и спасение на града, за слава на Христос, нашия Бог, прославян заедно с Отца и Светия Дух в Едно Божество во веки. Амин.

Тропарь великомученицы Анастасии

глас 4

Победоноснаго Воскресения/ истинноименитая наречена еси, мученице Христова,/ победы на враги поставила еси мук терпением,/ Христа ради, Жениха твоего,/ Егоже возлюбила еси. Того моли спасти души наша.

Кондак великомученицы Анастасии

глас 2

Во искушениях и скорбех сущии,/ к твоему храму притекающе,/ приемлют честная дарования/ от живущия в тебе Божественныя благодати, Анастасие:// ты бо присно миру точиши исцеления.

ЧЕТИ-МИНУТЕ

{{_LINK1_}}